

L'ESQUELLA cansada de fer broma pesada als facciosos.

ALLOZA

Avui oferim als lectors, als estimats lectors de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, els nostres propis caps. Les setmanes passades, els donàvem el suc dels nostres caps, o siguin les mostres d'humor i d'enginy que se'ns aculien. Però avui, són els propis caps els que, posats en fila al final d'aquestes pàgines, exhibim a la contemplació del lector.

A què ve —us preguntareu— aquest auto-homenatge? Doncs, simplement, en què avui L'ESQUELLA, la tradicional ESQUELLA, està en un d'aquells tombants transcendents de la seva vida. Com ja llegireu en un altre indret, ens veiem en el cas d'haver de plegar. El nostre setmanari ha estat un dels elements característics d'aquests vint mesos que portem de guerra. Hem combatut, amb el llapis i la ploma, tot el que calia combatre. Ens hem rigut de tot el que feia riure...

I en aquest combat, entre crítiques i rialles, hem tingut també les nostres baixes. Cada dia, un company abandonava la trinxera de l'humor i anava a ocupar l'altra trinxera, aquella on la lletra impresa és substituïda per la pólvora. Primerament, foren Tisner, Kalders, Nyerra, Martí Bas, Grau, Subirats... Ara, marxen Friedfeld i Alloza.

Si mesos enrera ens quedàrem en quadre, ara, amb la partida dels darrers companys, ja no tenim ni quadre ni marc. A la nostra redacció, ja no hi queda ni el gat, car per a no ésser menys que aquell famós gat d'Osorio i Gallardo, que es feu republicà, el nostre gat, antifeixista cent per cent, va fugir-nos també vers el front, on està ocupant la plaça de mascota en un regiment.

FRIEDEL

PERIODISME D'AVANT I DE POST-GUERRA

«Veieu?, diran les persones assenyades, això és allò que passa en confiar les coses a criatures.»

Realment, nosaltres no tenim cap culpa si tots els que confeccionen L'ESQUELLA som tan joves que caiem de ple en les lleves mobilitzades o bé entre les que s'han mobilitzat espontàniament.

El nostre cas d'haver de plegar per falta de primeres matèries (que no són precisament paper ni tinta, sinó dibuixants i redactors), no s'hauria produït si la redacció de L'ESQUELLA hagués estat la del «Brusi» o bé la del «Siglo Futuro», on per ésser redactor calia presentar un certificat acreditant, almenys, patir d'asma o de mal de pedra.

Però, ara, els temps estan trastocats. A les noves redaccions estan prohibides les escupideres. Els periodistes i els dibuixants treballen amb samarreta d'esport i es dutxen dues vegades al dia. Naturalment, així surten els diaris i hom s'exposa a què un periòdic tan seriós com «La Vanguardia» us surti amb un suplement d'humor. **A la vejez, viruelas.**

GRAU

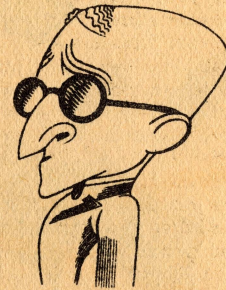
Anys enrera, el periodista era un home que feia temps havia ja complet els quaranta, i que tenia el cul dels pantalons lluent i gastat en els sofàs dels antedepatxos de les autoritats. El periodista vivia pendent del «passi» dels tramvies i dels tiquets dels banquets oficials. Avui, el periodista (ja ho hem vist a L'ESQUELLA) es riu dels tramvies i de qui els porta, i no va als banquets moltes vegades per la raó que és vegetariana.

Amb uns cantamanyanes així confeccionant els periòdics, el públic està exposat a totes les sorpreses. Fins i tot, que un dia aquests minyons engeguin al botavant l'estilogràfica i agafin el fusell.

AMB AQUELLA ALEGRIA

I agafen el fusell amb aquella alegria! Perquè no serem nosaltres els qui anirem a destruir en un tres i no res la nostra fama d'humoristes, posant-nos sobtadament seriosos.

No, companys, no. Nosaltres, al front, ultra la nostra fe i el nostre esforç físic, hi portarem el nostre bon humor. Hi anem carregats

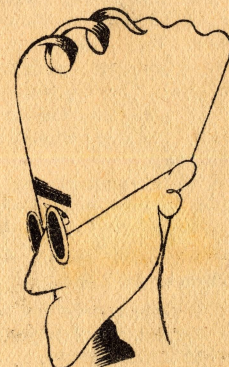
KALDERS

amb bala, perquè no hi ha altra solució. Però si el «generalísimo» creu que, d'aquesta feta, nosaltres ens el prendrem seriosament, s'erra de mig a mig.

En el moment just i solemne que anem a combatre materialment els facciosos, volem que consti que ens fan riure. Feia anys, molts anys, que a Espanya no havíem trobat res tan grotesc com el Franco, el Queipo, el Bergonzoli, el Veidt i altres sòmimes que ataquen la República.

Pecariem de desagraïts si no féssim aquesta declaració. Durant mesos i mesos hem conviscut setmanalment amb ells. Els nostres dibuixants i els nostres escriptors se'ls saben de memòria. Ells, junt amb Hitler i amb Mussolini, aquests dos Napoleons de via estreta, constituïen gairebé la nostra família. I ara, té!, els havem d'abandonar.

Aquest abandonament per part nostra equival gairebé a una defunció. Es just que en aquests instants vessem unes llàgrimes de glicerina, com les dels teatres, a la memòria de tots els personatges que L'ESQUELLA gairebé ha immortalitzat. Perquè nosaltres sabem que tots aquests senyors i d'altres, més que no pas en llurs obres, confiaven en els llàpissos dels nostres dibuixants per a passar a la història.

NYERRA

brometa, decideix gastar una

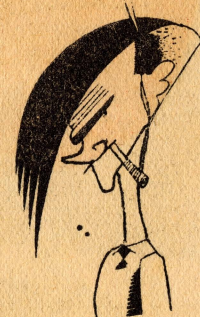
Els darrers ninotaires que ens quedaven, tanquen la casa i agafen el fusell

«ADIOS MUCHACHOS...» (TANGO)

«Com us ho fareu, companys Nyerra i Martí Bas, si no podeu dibuixar la silueta efeminada del «generalísimo»? ¿I tu, estimat Tisner, com podràs viure sense fer cada setmana un parell d'aquests moros que es peïen de fred per les estepes castellanes? ¿I vosaltres, caríssims Kalders, Subirats i Grau, no enyorareu el bigotet de pintor de parets, amo del Tercer Reich, o bé la calba del paleta, senyor de la nova Itàlia? ¿I tu, Friedfeld, podràs viure sense dibuixar aquelles «camises negres» que sortiren de Guadalajara brutes de quelcom que val més no remenar? ¿I al teu llapis, volgut Alloza, no se li trencarà la punta només de pensar que ja no dibuixaràs més capellans o més acaparadors?»

Ja sabem el que penseu tots en aquesta hora: «Ara que la havíem après de fer-los la punta, pleguem!...»

Perquè aquesta és la desgràcia dels dibuixants polítics. De cop i volta, fa l'aparició un nou personatge. Els caricaturistes van boigs cercant-li els trets fisonòmics més característics... A l'endemà, el personatge dimiteix.

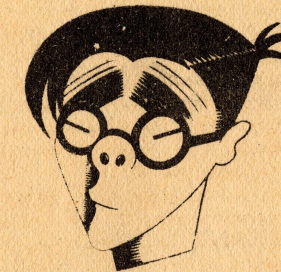

TIBAS

QUI VULGUI TROBAR-NOS, QUE PUGI AL FRONT

En el cas nostre, però, els qui dimiteixen no són els personatges, sinó els ninotaires. Els personatges aniran fent, com aquell qui res. El Comitè de no intervenció encara és capaç de reunir-se dues-centes vegades més; Hitler pronunciarà altres vuitanta-quatre discursos; Franco anirà anunciant que la seva entrada a Madrid és imminent; el Govern francès dimetirà cada quinze dies...

Però tots aquests senyors es faran la llesca. Les seves paraules i els seus gestos, ja els recollirà el «The Times» o bé «Le Journal», si volen. Nosaltres tenim una tasca més urgent que la d'edificar-los una popularitat

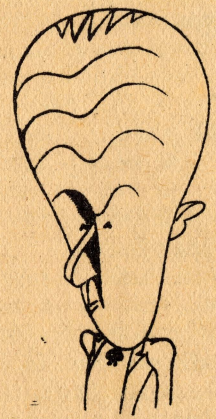
SUBI

I tota la feina del caricaturista haurà estat en va. Per això, a França, amb aquestes crisis ministerials d'alta freqüència, es suïciden deu o dotze caricaturistes per més. Ara, que el suïcidi dels ninotaires es manté en secret, per tal de no batre el rècord, que en matèria de suïcidis posseeix l'Àustria nazi. Tot sigui per l'aproximació franco-alemanya.

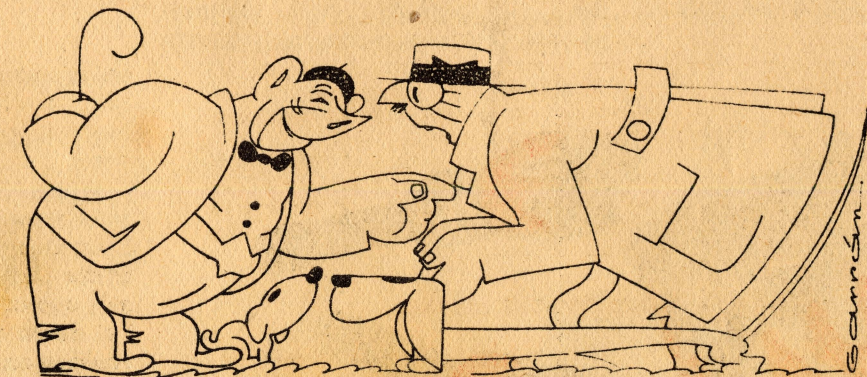
barateta. Estem cansats de la brometa, i de cop i volta ens hem decidit per les bromes pesades. I a tots aquests sapastres espanyols i internacionals els volem gastar la broma pesada d'assegurar l'existència digna i triomfal de la República espanyola.

I, un cop haguem fet aquesta broma, que si no la poguéssim portar a terme rebentàriem, tornarem cap ací a continuar amb la nostra missió de riure's del mort i de qui el veïlla. I consti que això no és cap al·lusió a la Societat de les Nacions i als governs democràtics.

Es per a dir totes aquestes coses al públic que avui hem posat els nostres caps en renglera, com a ninots del pim-pam-pum. A les trinxeres pensarem molt en els lectors que tant i tant ens han estimat. I ara, en el moment en què tanquem la casa, els fem ja una invitació: que ens vinguin a veure al front. Com aquell propietari que, després d'ensenyar la finca als amics, els diu: «Tastin aquests préssecs», nosaltres direm al lector: «...Vol disparar quatre trets?»

TISNER

—Els ens ho van agafar, però ara els ho hem agafat nosaltres; i no en dubti, sinó el faré agafar a vostè.